Reliability as the integral characteristic of the company's financial reporting

Lubomyr Pylypenko[1], Lutsyshyn Iryna[2]

Accounting and Analysis Department,
Lviv Polytechnic National University,
UKRAINE, Lviv, S. Bandery street 12,
E-mail: [1]pulupenko@lp.edu.ua
[2]Iryska_Lutsyshyn@bigmir.net

Business entities' financial reporting is based on many principles, assumptions and limitations. It has various characteristics defined both by the national and international standards. One of the qualitative characteristics of the financial reprting is reliability of the reflected information.

In accordance with the accounting standards information is considered as reliable if it does not contain mistakes and distortions that may affect the decision of the financial reporting users and also in case information is complete, neutral, prudent, with the content prevailing over the form and it truely reflects the financial condition and activity results.

After having analyzed the factors influencing the reliability of information in the financial reporting one may draw conclusions about its subjectivity. This, in particular, is predetermined by the following:

1) The financial reporting has a vast number of users with different inerests and it is extremely difficult and sometimes impossible to satisfy information needs of all its users;

2) Compilation of a business entity's financial reporting is influenced by its owners and top management who may have their interest in manipulating the users' opinion. It is possible by using the alternative accounting methods or so called creative accounting;

3) The processes of financial reporting standardization are under the influence of global corporate structures which, on the other hand, are also subjects to the reporting etc.

The result of not possibility to guarantee the reliability of financial reporting is reorientation of market's information support to another methods for evaluation of subjects' activity efficiency based on non-formalized information.

Переклад виконано в Агенції перекладів РІО
www.pereklad.lviv.ua

Достовірність як невід'ємна характеристика фінансової звітності підприємств

Любомир Пилипенко[1], Луцишин Ірина[2]

Кафедра обліку та аналізу,
Національний університет "Львівська політехніка",
УКРАЇНА, м. Львів, вул. С. Бандери, 12,
E-mail: [1]pulupenko@lp.edu.ua
[2]Iryska_Lutsyshyn@bigmir.net

В статті розглянуто достовірність як одну з ключових характеристик інформації фінансової звітності, а також проаналізовано чинники, які на неї впливають.

Ключові слова – фінансова звітність, характеристика фінансової звітності, достовірність фінансової звітності.

I. Вступ

Основним інструментом інформаційного забезпечення управління суб'єктами господарювання є бухгалтерська звітність. Вона містить інформацію, на основі якої менеджери приймають управлінські рішення. Тому ефективність управління значним чином залежить від якості бухгалтерської звітності, як його інформаційного забезпечення.

Бухгалтерську звітність підприємств за змістом поділяють на фінансову, статистичну, податкову, соціальну, управлінську (внутрішньогосподарську). Серед перерахованих видів звітності надзвичайно важливою в ринковій економіці є фінансова звітність, оскільки вона є публічною і призначена, перш за все, для зовнішніх щодо суб'єкта господарювання користувачів інформації – інвесторів, кредиторів, постачальників, покупців, інших ділових партнерів, фінансових аналітиків, громадських організацій і інших. В національному чи глобальному масштабі користувачем фінансової звітності підприємств є все суспільство в особі різних суспільних організацій – пенсійних фондів, страхових компаній, органів влади тощо. Таким чином фінансова звітність є суспільно-важливою формою інформаційного забезпечення регулювання ринкової економіки.

В національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку сформульовані принципи формування фінансової звітності та її обов'язкові якісні характеристики (зрозумілість, доречність, достовірність, зіставність) [1]. Інші концептуальні основи бухгалтерського обліку (Міжнародні стандарти фінансової звітності, GAAP тощо) містять аналогічні вимоги до фінансової звітності, які прописані у формі принципів, якісних характеристик, припущень, обмежень тощо.

Основним завданням цієї статті є дослідження достовірності як невід'ємної характеристики фінансової звітності.

II. Виклад основного матеріалу

Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку трактують достовірність (*reliability*) інформації як

Lviv Polytechnic National University Institutional Repository http://ena.lp.edu.ua

відсутність в ній помилок і перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності. Згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності інформація є достовірною, якщо їй притаманні ознаки повноти, нейтральності, обачності, превалювання сутності над формою та правдивого відображення фінансового стану і результатів діяльності.

Різні користувачі фінансової звітності суб'єкта господарювання можуть мати різні інформаційні потреби, які визначаються насамперед характером інтересу до результатів функціонування такого суб'єкта. Інтереси різних користувачів інформації фінансової звітності можуть не лише відрізнятись, але й навіть бути діаметрально протилежними. Чи може фінансова звітність задовільнити інформаційні потреби всіх зацікавлених осіб? З цього приводу Л.М. Кіндрацька зазначає: „…важливо наголосити на існуванні значної кількості користувачів з різними інтересами. Це дає підстави розглядати звітну інформацію як своєрідний бухгалтерсько-економічний товар, що виробляється з метою забезпечення попиту на інформацію" [2, с. 176].

Поряд з тим, фінансова звітність як економічна категорія присутня в багатьох імперативних нормах, на її основі розподіляють прибутки, виплачують дивіденди, нараховують премії менеджменту тощо. Таким чином, від достовірності фінансової звітності залежить об'єктивність розподілу суспільного доходу.

Методологія бухгалтерського обліку, визначена національними чи міжнародними стандартами, не передбачає однозначного алгоритму складання фінансової звітності та відображення в ній інформації про фінансово-майновий стан і результати функціонування суб'єктів господарювання. Це зумовлено тим, що стандарти, як національні, так і міжнародні, містять альтернативні методики визнання й оцінювання активів, зобов'язань, капіталу, доходів і витрат (нарахування амортизації, оцінювання запасів, формування резерву сумнівних боргів, визнання й обліку фінансових витрат тощо). Для вибору конкретної методики бухгалтерського обліку в стандартах запропоновано використовувати бухгалтерське судження. Все це створює можливості для „бурхливого" розвитку так званого „креативного обліку" на догоду окремим групам користувачів звітності, проте з ігноруванням, чи навіть маніпулюванням інтересами інших [3].

Варто зауважити, що деякі користувачі фінансової звітності можуть мати вплив на процес чи суб'єктів її формування. Це, зокрема, керівництво чи власники суб'єкта господарювання. Менеджмент найвищого рівня управління (*top management*) може бути зацікавлений, наприклад, у відображенні у звітності значних за обсягом прибутків (оскільки від їхньої величини, як правило, залежать преміальні (так звані бонуси) менеджерів цього рівня) чи показників, які б свідчили про високий ріень платоспроможності (для отримання кредитів чи інших фінансових позик), а власники корпоративних прав – у збільшенні вартості компанії тощо. Саме на догоду таким користувачам в обліку може бути застосована креативність.

Проте, „маніпулювання думкою" користувачів звітності відбувається не лише на мікрорівні, але й в глобальному масштабі. Процеси стандартизації фінансової звітності перебувають під впливом глобальних корпоративних структур. Можна погодитись з думкою, що "домінування транснаціональних корпорацій і різних політичних сил в окремій державі впливають на рішення у сфері балансу. Цей фактор добре відслідковується на основі розвитку теорії балансознавства, що знаходить безпосереднє вираження у регламентаціях Міжнародних стандартів фінансової звітності, яка являє собою сукупність малопов'язаних положень, допущень і принципів, не вибудуваних в ієрархічну структуру" [4, с. 548]. Це безумовно свідчить про суб'ктивність достовірності, як якісної характеристики інформації фінансової звітності.

Висновок

Достовірність є невід'ємною характеристикою інформації фінансової звітності, передбаченою національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Проте забезпечити достовірність фінансової звітності зважаючи на велику кількість її користувачів, наявність альтернативних методик обліку та вплив на процес стандартизації обліку глобальних корпоративних структур вкрай важко, якщо взагалі можливо. Суб'єктивність інофрмації фінансової звітності та інші чинники зумовили переорієнтування інформаційного забезпечення ринку на інші інструменти оцінювання ефективності діяльності його суб'єктів, які базуються на неформалізованій інформації.

Література

[1] Положення (стандарт)бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87.

[2] Кіндрацька Л.М. Звітність у загальній обліковій системі суб'єктів господарювання: розвиток та вдосконалення / Л.М. Кіндрацька // Вісник Львівської комерційної академії. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. – Вип. 35. – С. 175-178.

[3] Амеліна О.В. Креативний облік та маніпулювання фінансовою звітністю / О.В. Анеліна // Вісник Львівської комерційної академії. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. – Вип. 35. – С. 9-12.

[4] Яремко І.Й. Балансознавство у контексті і форматі методології економічної науки / І.Й. Яремко, Т.В. Федак // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2009. - № 647 – С. 547-552.

Lviv Polytechnic National University Institutional Repository http://ena.lp.edu.ua